

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XX.

V Ljubljani 1. mal. travna 1867.

List 10.

Življenje zveličane Ane Marije Taigi.

Med služabniki in služabnicami Božjimi, katerih slovesna prištetev med zveličane se je zadnje čase v Rimu obhajala, je tudi Ana Marija Taigi — pismo zastran nje so dali sv. Oče Pij IX oklicati 8. prosenca 1863 — ktere življenje je tako mikavno in spodbudno, da si ne moremo kaj ter ga oznamimo svojim čast. bralcem.

Sosebno važno je njeno življenje tudi še zato, ker je ta zveličana žena izmed navadnega priprostega ljudstva, in je živela sredi med hrumečim spridenim svetom. Pij IX v svojem pismu od 8. pros. 1863 pravijo o nji: „Bog je to slabo in ubožno ženico nasproti postavil peklenkim močém, ki se spenjajo zoper sv. cerkev, in si jo je izvolil, da mu pridobiva dúš, pa da je priprošnjica svojega časa; zato jo je postavil na najvišo stopnjo popolnomasti in jo obdaril s posebnimi čudovitimi darovi.“

Ana Marija je bila zaročena ubožnemu možu, ki je služil v Rimu pri knezu Chigi-u za bori zaslužek, in mati sedmerih otrók. Bila je skoz in skoz zgled izvrstne gospodinje in do zadnjega ni hotla nikdar spremeniti svojega ubožnega pa marlivega življenja, akoravno je bila ena naj veličastnejih, posebno od Boga obdarovanih in čudovitih prikazni, kar jih štejejo med svetniki. Tolika je bila njena ponižnost in tako je vedela svoje popolno v Bogu skrito življenje pa nenavadne od Boga ji podeljene milosti pred ljudmi zakrivati, da celo njen mož, kakor je spričal, ni nikoli na nji kaj družega zapazil, ko pobožno, ubogljivo in čez vse delavno ženo, „da boljše ni na svetu najti.“

Rojena leta 1769, bila je Ana Marija edino dete pobožnega in poštenega, pa po raznih nesrečah ubožnega lekarja Alojzija Gianetti v Sieni. Da bi sebe in svoje lože preživel, preselil se je bil njen oče v Rim, kjer sta oče in mati po svoji moči kaj lepo za hčer skerbela in jo čedno keršansko podučevala. Že v mladih letih je stopila v službo k neki gospej plemenitega rodú. — Čez nekaj let je iskal Dominik Taigi sebi verle poštene žene in se je zato oglasil pri stariših Marijnih. „Dobro vem,“ je rekel njen mož, ko so ga pri preiskavi njenega življenja ko pričo zasliševali, „da je takrat Boga prosila, naj bi ji razodel, kaj ji je storiti, — in tudi jaz sem tako storil.“ Po novem letu 1789 je bila poroka. Bila je Ana takrat dobra nedolžna duša, pa nekoliko nečimerna, posvetna; spolnovala je navadne keršanske dolžnosti; od kake globokeje, večje pobožnosti še nič ni vedela.

Necega popoldne, bil je praznik, šla je s svojim možem v cerkev sv. Petra, — kar jo naenkrat zadene poseben žarek Božje milosti in prešine jo misel: Boga nad vse ljubiti. In bolj ko je premišljevala to, bolj

nečimerno in slabo se ji je dozdevalo njeno dosedanje življenje. Posebna milost Božja jo je peljala k nekemu pobožnemu menihu, ktereга si je izvolila od slej za svojega dušnega očeta in voditelja; tudi je s privoljenjem moževim odložila ves posvetni kinč ter stopila v tretji red Trinitarski (presvete Trojice) in z Božjo pomočjo se je lotila življenja do više popolnomasti. Z neomagljivo stanovitnostjo je krotila svoje meso pritergovaje mu jedi, spanja in drugih lajšáv; še bolj pa se je utajevala na duhu. „Da si pridobimo ljubezen Božjo, treba je,“ je večkrat rekla, „da nikdar ne mirujemo, ampak se vojskujemo in v vsem ravno nasproti ravnamo svoji volji in poželjivosti.“ Vedno je molila, vedno je bila resnega zbranega duha; pri tem pa nikakor ni zemarjala svojih dolžnosti, ni brez dela postajala, temuč delala je neprenehoma, oskerbovala marljivo obilno družino in z delom svojih rók jo redila, — njen duh pa je bil zraven tega vedno pri Bogu. Po taki ponižnosti, po takem junaškem zatajevanji je dospela pred svetom neznana in uboga žena do tiste nenavadne in čudopolne popolnosti, kakoršno opazujemo na svetnikih Božjih. Najbolj se je kazala njena pobožnost proti presv. Trojici, proti križanemu Zveličarju in njegovi presveti Materi; zraven tega je vedno kazala preserčno usmiljenje do terpečih; gorečo ljubezen in naj večje spoštovanje do sv. Cerkve in do njenih služabnikov, posebno do svetega Očeta papeža.

Živeča v dnéh, kakor so naši, ko neverni svet z glavo zmajuje pri vsem, kar piškava in jako omejena njegova pamet zapopasti in sprevideti ne more, je Bog ravno to rimsko gospodinjo obdaril z obilnimi nenavadnimi darovi. Kaj velikrat se je v goreči ljubezni do Boga zamaknila; vendar je pogoste zamaknjenosti niso zadrževale od njenih opravkov. Kakor sv. Franciška ali sv. Terezijo, tako je tudi njo utegnila vsaka cvetlica ali pihljanje sapice vtopiti v nezmerno veselje in občudovanje ljubezni Božje. Pogosto je pristopala k mizi Gospodovi in skoraj vselej je njen duh zašel ob teh priložnostih v čeznatorno zamaknjenost, iz ktere se je časih komaj zdramila; zato je pa tudi vselej najraje pristopila k sv. Obhajilu, kedar je bilo prav malo ljudstva pričujočega.

Naj bolj čudovito je pa, ker jo je Bog obdaril z nekim posebnim nenavadnim darom, kakor ga enacega ne najdemo v življenji svetnikov. Cerkev sicer še ni izrekla svoje misli o tem, pa spričuje in poterjuje nam to reč toliko zanesljivih prič, da skoraj ni mogoče dvomiti. Skušali so o tem Ano Marijo Taigi skoraj skoz petdeset let naj imenitniši cerkveni možaki, kakor kardinal Pedicini; Vincencij Callotta, ustanovitelj reda za misijone in za poduk ljudstva, mož velike svetosti, ktereга življenje se zdaj preiskuje, da ga prištejejo zve-

ličanim; kanonik Buffalo; slavni škof Strambi... tako da tedaj ni dvomiti. Gledala je namreč blažena Ana Marija zadnjih sedem in štirideset lét neprenehoma čudovito prikazen, pred očmi ji je plavalo čudovito, s ternjevo krono obdano solnce, veliko svitlejše ko navadna svitloba, v katerem je kakor v podobi gledala pričujočnost Božjo. V tem solncu je gledala enako zveličanim v nebesih, stvari božje, skrito, po prestoru in času ločeno: skrivnosti vere, sv. zgodovino, prihodnje reči, prigodke sv. Cerkve; osodo umerlih, človeško serce in posebne zadeve tistih, za ktere je molila. Da ni to kaka izmišljena stvar, da ni to laž Ane Marije, ampak res čudovit Božji dar, to nam priča obilno resničnih prigodkov; naj gotoviši porok pa nam je svetost blaženice in nadzemeljska njena modrost. „Njene razsvitljenja in njeni sveti,“ spričuje o tej zadevi kardinal Pedicini, „izvirali so iz Božje modrosti, nad tem ni dvomiti. Kako bi bila drugač uboga žena, ki se ni nikoli nič učila, tako modrost kazala in taka splošno vednost v naj različnejših rečeh, — naj bolj skušen človek bi kaj takega ne zamogel. Pa tudi take reči mi je razodela, ki popolnoma presegajo človeško vednost.“

V tistih žalostnih časih, ko je divjala francoska prekucija, in ko je Napoleon I vse sveto zaničevaje razsajal po Rimu, je Bog to sveto ženo menda hotel ko prerokinjo postaviti sredi nadlegovanega svetega mesta in ko tolažnico in lep izgled tistim, ki so jeli omahovati v zaupanji do Boga. In to nalogo je Ana Marija Taigi res zvesto spolnovala, ko so francoske čete ropale po Rimu, ko so brezbožniki papeža Pija VI in VII v sužnost odpeljali in še potlej, ko so se domú vernili sv. Oče Pij VII. To nalogo je spolnovala skrivaj in v naj večji ponižnosti; ljubljena in čislana od vseh je njena pobožnost in svetost oživljala in ogrevala imenitne in ubožčike, svete in grešnike — vse to brez hrupa in prevzetnosti.

Ta služabnica Božja pa ni samo učila, tolažila, razsvitljevala; ona je bila tudi priprošnjica pri Bogu za svoj čas, in pa da je mirila Božjo jezo nad grešnim svetom s svojimi dobrimi deli. Veliko veliko je terpela, pa vse je Bogu darovala za sv. Cerkev in za keršanstvo sploh. Ona je videla težave, nadloge in nevarnosti sv. Cerkve, tudi prihodnje, drugim še zakrite, — in to ji je težilo in ranilo serce; nadlegovala jo je suhota v molitvi; hudobni duh s skušnjavami pa s telesnimi bolečinami; preganjali so jo hudobni ljudje; terla jo je večkrat revščina; — ali vse to in še drugo je v vedni iskreni molitvi Bogú darovala za blagor sv. Cerkve, za ves svet, za duše tistih, ki so se ji še posebno v molitev priporočili. In večja ko je bila potreba, več si je nalagala še sama in Bogu darovala. Njena priprošnja, njene dobre dela so bile namenjene tudi nesrečnim, sužnjim, jetnikom, k smerti obsojenim, namenjene za spreobračanje grešnikov za odvernjenje šib Božjih. In ker je vedela in poznala, kaj počenjajo prekucuhi, pa kaj namerjajo skrivne družbe zoper Jezusovo Cerkev, je molila neutrudljivo tudi za teh spreobrnjenje.

Z molitvijo so bile sklenjene tudi neštevilne telesne dobre dela: obiskovanje revnih, bolnih in umirajočih. Osebe najviših stanov so zahajale večkrat k nji o raznih zadevah, ona pa je razun k Božji službi kaj redkokrat šla od doma; večidel le če je veljalo opraviti kako dobro delo usmiljenja.

Po celo leto dolgi boleznii, ktero je prenašala z veseljem in popolnoma vdana v Božjo voljo, je umerla, kakor svete duše umirajo, 9. rožnika l. 1837. Papež Gregor XVI so veleli, da naj se truplo položi v svinčeno mertvaško trugo, ki naj se zapečati z uradnim pečatom in položi v zemljo zraven kapelice na pokopališču sv. Lorenca. Ker je ravno takrat kolera silno razsajala

po Rimu in so ljudje zelo merli, se ni kmalo razvedela njena smert. Ko pa je ljudstvo zvedelo, da je umerla, vrelo je vse skupaj iz mesta in dežele ter priporočevalo se na grobu Ane Marije v njeno priprošnjo pri Bogu.

Zveličana Taigi je napovedovala tudi naslednike Pija VII in njih osodo; vladanja sv. Očeta Pija IX sicer ni doživela, pa v duhu se je pečala že tudi z našim časom. Govorila je od prihodnjih nesrečnih dní, od stisk in težav za sv. Cerkev, od časov, ko bodo na videz verli možaki v pravi podobi se pokazali, in rekla je, da le tisti bodo zvesti ostali, katerim bo Bog podelil dar ponižnosti. Tudi je za te žalostne čase vpeljala posebno molitev v svoji družini. Po tacih nadlogah pa je sv. Cerkvi napovedovala srečnejše dni, čase zmage, ko se bojo celi narodi vračali v naročje Cerkve in se bo obličje zemlje spremenilo....

Prihodnjost bode kazala, kaj nam je misliti o tem veselem napovedovanji. —

Tri mesce na Julovem.

XIV.

(Gobovi ubožci ob potih. Oljska gora. Cedron potok. Kamnoviše sv. Štefana in kamnanje katol. Cerkve. Reveži in njih vedenje. Grob Marije D.; duplina kervavega potú; zgodovina teh krajev. Vert Getsemani, njegova znamenitost in ljubeznjivost. Judovsko pokopališe in spominki: Josafatov, Absalonov, Jakopa mlajšega in apostoljska votlina, Caharijev. Drugi most čez Cedron in zadevne izročila.)

Kaj imenitne kraje in reči smo ogledovali 21. sušca dopoldne. Šli smo proti vzhodu skoz štefanske vrata v strugo Cedronovo po Josafatovi dolini, dolini Hinom itd. čez goro Sion nazaj v sprejmiše avstrijansko. Kmalu ob potu ne deleč od Ratisbonove naprave sem ta dan v prvič videl nekaj gobovih ubožcev, ki so na tleh ležali in sedeli ter vbogajme prosili. Po udih me je spreletelo, ko sem gledal posebno enega, ki je prosé molil kviško debele zatekle in krastove mulice, ki so se komaj razločile, da so persti. Pri tej dolgočasni bolezni zatekline okužijo kožo in meso in sčasoma se vgnjezdi tudi v kosti, dostikrat ujé nos, oči, ud za udom odpada. Nisem dozdej vedil, da so še zmiraj na Julovem gobovi ljudje, pravijo pa tudi, da so take bolezni po Norvegii, Islandii, zahodnji Španii, Italii, Grecii itd. Ali niso ti ljudje s svojo neozdravljivo boleznijo še zmiraj, kakor po drugi strani razkropljeni judje, žive priče pravih in resničnih čudežev, ki jih je delal naš Bog in Zveličar Jezus Kristus? Če pa gobove očiševati morebiti ni čudež, kako da unih revežev ni ozdravljajal nejeverniki Renan, ki je tudi v Jeruzalemu bival? Kako da zdravniška umetnost tudi še v 19. stoletji ni do tega prignala, da bi gobove očiševala? Pomaga se sušičnim in mnogim drugim z naj bolj čudnimi boleznimi, celo rak se mora umakniti saj nožu, in ravno te dni so pisali, da je neki človek v Sibirii našel pomoček, neko zeliše, kaj — li? ravno zoper raka: kaj pa je to, da gobovih razun našega Zveličarja še nihče ni ozdravljajal? Na gori Sionu bode zopet priložnost o tej reči nekaj reči.

Pridši skoz štefanske vrata iz mesta imamo v podnožji ravno pred seboj suho strugo potoka Cedrona in unkraj globine prijazno Oljsko goro s kapelo vnebohoda Kristusovega na verhu. Ta prijetni hribec se steza od severa proti jugu ob vzhodnji strani mesta Jeruzalema in je visok 2556 čevljev. Ine ima od obilnih oljčnih vertov, ki so bili svoje dni zlasti po dolini ob potoku Cedronu. Še rastejo po dolini sem ter tje oljke, pa tudi drugo drevje; sicer je hribec slabo obrašen s travo in nekolikim germičevjem, in nekoliko za njive obdelovan. Oljska gora je samo za četert ure od Jeruzalema.

S planega verhunca ravno pred mestom smo se obernali po zaviti poti v dolino in kmali smo bili pri neki razšibrasti pečnici ravno v sredi poti, ki se kaže za tisto mesto, kjer je bil kamnjan sv. Štefan, prvi mučenec novega zakona. Po njem so imenovane tudi mestne vrata „sv. Štefana,“ na tej strani mesta, ker tukaj so bili sovražni judje gorečega mladenča pahnili iz mesta, ter so neki na ravno omenjenem kraji svojo togoto s kamenjem nad njegovo lepo nedolžno kervjo gasili. Močno ginilo me je to mestice in nikoli ga ne bom pozabil. Ravno ko to pišem, se mi pa tudi milo dela, da časnikarski judje današnje dni na telo sv. Cerkve neprenehoma skale in brune svojega psovanja mečejo, ker jih na naše žive telesa vender še ne smejo. — Ob potih po več krajih reveži tičijo in milošnje prosijo; pa niso se mi zdeli mirni in vdani, kakor vender velik del njih pri nas, ker jim sv. vera in stan gnade hladi njih revšino in nadlogo, temuč pogosto se vidi kaj posebno čudnega in dolgočasnega nad njimi. Enega sem ravno na tem mestu saj dvakrat vidil, da je bil z zagernjeno glavo leže v tla obrnjen in je nekaki prečuden obupljivo-serdit glas gnal, da me je bilo groza. Drugi so bili bolj tihi, več ali manj nadležni tujcem. Zraven verta Getsemana je pa eden večkrat za nami klical z milo-presunljivim glasom: „A-bú ná!“ s katerim, kakor se mi je zdelo, je hotel naznaniti svoje milo začudovanje, ako ga popotnik ne usliši v njegovi posebni revšini. Tudi nekteri zamurci, v nezmerni revšini in zanemarnosti so sem ter tje milošnje prosili.

Le malo stopinj dalje, in bili smo na lepem mostičku, ki derži čez Cedron na Oljsko goro. Nekatere korake naprej ob levi je grob Marije Device, ob desni o znožji hriba pa duplina, kjer je naš Zveličar kervav pot potil, in za lučaj kamna dalje proti jugu je vgrajeni vert Getsemani. Ti sveti kraji imajo nekako posebno lastnost, da serce ne le ginejo, ampak tudi duhovno razveselé in so prav prijazno mazilo za popotnikovo trudno dušo. To pa toliko bolj, ker nihče ne dvomi, tudi protestantje ne, da so te svetišča ravno tiste mesta, za ktere se zaznamujejo. Več ss. krajev je namreč dvomljivih, ker eni jih stavijo tam, drugi drugam. Očitno je, da po tolikih vojskah in razdjanjih se je lahko marsikaj zročilo, pozabilo, premenilo.

Zastran Marijnega groba je znano, da so bili aposteljni po njenem vnebovzetji, stermeči nad tim velikim čudežem, grob zapečatili in so ga v veliki časti imeli oni in za njimi vse keršanstvo. Sv. Hieronim v svojih pismih omenja grob Marije Device v Jožefovi dolini; Teodozij véliki pa je bil ondi dal dvastropno cerkev zidati; v spodnjem delu je bil Mariin grob, v zgornjem pa štirje altarji. Potem ko je bila v vojskah parkrat razderta in zopet zidana, so križarji v novo postavili zalo cerkvico, ki še zdaj stoji. Nad zemljo je štirvoglato po verhu plano poslopje, ki samo lice in vhodne vrata razodevajo neko znamenitost. Imenitnost prava je znotraj. Po 48 marmornih stopnicah se gre v spodnjo kamnitno cerkev, ki je 95 čevljev dolga in 20 čevljev široka. Sredi stopnic je na vsaki strani kapelica, proti vzhodu sv. Joahima in sv. Ane, proti zahodu pa sv. Jožefa. Na dnu v kapeli je precej visoka Mariina rakev, pokrita s pokrovom černopisanega marmorja, ki je ob enem altarni kamen; tukaj neprenehoma lučice goré v svetilkah. Nisem mogel te cerkvice prav na tanko ogledati, akoravno sem pozneje enkrat v nji bil, ker ta dan je bila zaperta, drugi pot so imeli pa morda greki ravno duhovno opravilo v nji in je bila skorej vsa napolnjena. Žalostno je namreč, da tudi to svetišče so abisinci, greki in armeni katoličanom tako čisto vzeli, da zdaj nobenega altarja več v oblasti nimajo in v njem še maševati ne smejo. To se je zgodilo, kakor Sepp

piše, že 2. mal. trav. 1757. Očetje frančiškani so namreč véliki teden ob vhodu v Marijno cerkev postavili po navadi prelép altar in so predenj obesili zlate in sreberne svetilnice, darila katoliških vladarjev. Več tisuč pričujočih greških romarjev bruhne o mraku na altar in ga poropa do čistega, pred kadi-em (turškim sodnikom) pa pravijo, da so jih bili latinci napadli. Véliki vezir, podkupljen, nasilnikom svetišče prisodi, in ni bilo več pomagati. L. 1852 je sicer visoka Porta oo. frančiškanom lastino tega svetišča zopet poterdila, rusko-greška stranka pa se je temu ustavila in nobena večernih vlád dosihmal ni stopila na stran oo. frančiškanov. Sploh je viditi, da tudi tje v sveto zemljo neka roka iz černe teme sega, zakaj kedar koli vstane vriš zavoljo kacega svetišča, vselej so katoličani v škodi, ker zapadni zastopniki katoliških vlad z nasprotniki potegnejo.

Kolikor bolj je poterto serce, ko premišljuje vernik take žalostne dogodbe, toliko bolj se ohladi, ko stopi kakor na svoj dom v kapelo kervavega potú Kristusovega, ki je kmali zraven cerkvice Marijnega groba proti jugu. Čez osem stopnic se gre doli v zemljo in se pride v skalnato duplino, kacih 12 čevljev visoko, 27 čevljev dolgo in široko, ktere skalnati obok je nekaj z natornimi iz skale vsekanimi, nekaj z zidanimi stebri podpert. Cerkev ima tri privilegirane altarje s podobami, ki se s tem sv. mestom zlagajo. To svetišče je edino v natornem stanu, sama skala, in nihče ne dvomi, da res ravno na tem mestu je Zveličar v smertnih britkostih kervav pot potil. Došla me je redka sreča, da sem tukaj opravil tudi daritev sv. maše, in sicer na altarji, ki ima napis: „Hic sudor Ejjas factus est sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. Tukaj je Njegov pot postal kakor kervave srage tekoče na zemljo.“ (Luk. 22, 44.) Nekdaj je bila nad to duplino cerkev, imenovana „Getsemanska,“ ktero poderto so bili križarji na novo povzdignili; turčini pa spet razdjali, da še sledi ni več po nji. Skoz lino z lesenim omrežjem se cerkvica pod zemljo še precej dobro razsvitluje.

Samo za lučaj naprej proti jugu je vgrajeni vert Getsemani, po arabsko Džezmanije ali oljna tiskarnica, ob znožji Oljske gore, 20 stopinj nad strugo potoka Cedrona; 160 čevljev je dolg in 150 širok. L. 1848 so ga bili oo. frančiškani v zalem štirogelniku z visokim zidom obdali v dolgosti in širosti blizo 70 stopinj. Varuje ga frančiškanski brat. Vanj gredočim so nam kazali na robu tri kamne, ob katerih so med Zveličarjevimi smertnimi britkostmi trije učenci spali, in pa kraj, kjer je bil nehvaležni Iškarjot Gospoda izdal. Vert sam je kaj lepo obdelan, s poti križem po sredi in ob krajih, obsajen z mladimi cipresami, limonami, vertnicami, vijolicami in sploh s premnozimi naj lepšimi cveticami, ki smo si jih od ljubeznjivega Brata v spomin prosili. Tudi vodnjač ali ribnik je na vertu in v kotu hišica za orodje itd. Naj častitljivši reč pa je na vertu osem silno starih in strašno debelih oljk, da bi morebiti marsiktero komaj štirje može obsegli; — deveta oljka je že odmerla, vender zopet na novo poganja iz korenin. Oljke imajo namreč to lastnost, da drevo na novo požene iz korenin, ko staro ob moč pride. Po svoji podobi bi bile une stare drevesa, kakor mislim, lahko še iz Zveličarjevega časa; če pa tudi ravno debela niso morebiti tako stare, je verjetno, da so iz korenin tistih drevés, pod katerimi je sam Zveličar tolikrat molil v tihí noči. Toliko je skazano za gotovo, da v 7. stoletji so sedanje stare oljke že stale, še delj nazaj sicer pravijo, da je bilo o vojskah vse drevje na več ur deleč iztrebljeno; toda komú ni znano, da take govornice so že sploh le redkokrat prav po besedi sprejemati, še manj pa po jutrovi šegi v govornenji in pisanji? Toda bodi si temu, kakor že je, te oljke so po vsaki ceni

silo častitljive drevesa. — O Getsemani! kako milo prijeten vertič si mi ti! Vsak dan bi želel med tvojimi rožicami hoditi, pod tvojimi oljkami se hladiti. Ti si mi ljubši nad vse umetne in košate verte, in senčne gaje bogatinov in lahkoživcev! V tebi je vsa druga politika, kakor pa se zdaj verši po svetu. V tebi ni strastnega prepira za jezike, v tebi ni ne Pilatov, ne Herodov in ne lškarjotov: v tebi je katoliška narodnost, v tebi politika ljubezni, resnice, mirú!

Od verta Getsemana dalje proti poldnevu smo šli po poti, po kateri so Boga in Zveličarja peljali zvezanega v Jeruzalem. Gre se memo samih grobov in starih spominikov. Naj prvo je veliko judovsko pokopališče s svojimi spominki, hebrejskimi napisi po grobéh, kateri se toliko bolj množijo, ker veliko judov pride na starost v Jeruzalem umret. Ogledali smo spominek kralja Josafata, od koder ima dolina ime. Posebnega spomina vreden je grob Absalomov, ki si ga je bil dal narediti, pa ni v njem počival. Precej veliko poslopjiče je in sicer monolit ali iz enega samega kamna urezano znamenje, razun obrobka in krone, s 4 stebriči ob vsaki strani lica. Na eni strani ima spominek odperte vrata, na drugi je pa predert in ves napolnjen s podertinami in drugim kamenjem. Turki in judje namreč, pa tudi drugi mem gredé kamne v predor mečejo — v strah in grozo otrokom, kateri so nevhaležni do staršev in po Absalomovo z njimi gerdo delajo. Tudi jaz sem kamen vanj vergel; pa tudi kamniček iz odnotraj seboj vzel, ki naj ga le pridejo gledat marsikteri mladi Absalomovci naših časov, ako jim je drago; pa gledajo naj, da jim v glavo ne priferči, kakor ga oni mečejo svojim skerbnim staršem z nepokoršino in terdovratnostjo. Ravno danes, ko to pišem, je taki nesrečen sin na vislicah svoje življenje sklenil! Grob sv. Jakopa mlajšega in apostoljska duplina, kar je že ob bregu v skalo vsekano, je imenitno, ker so se neki tukaj aposteljni skrivali pred judi. 14 velicih prostorov ali rák je, vse v pečino v zemlji usekanih. Gre se skoz majhno votlino v grobovje in se pride v veči prostore iz stanice v stanico, to vse v skali, da se človek mora le čuditi. Jutrodeželci so imeli nekđaj pečine v oblasti, da so jih, bi djal, dolbli, strugali in rezali, kakor pri nas lesnino. Vidil sem tukaj v prvo, kako prav za prav je grob v skalo vsekan; to so velikrat cele mertvaške pohišja na spodnjem svetu, v kakoršne se mora pa skoz silo tesno žepno večidel po vsih štirih zlesti, potlej še le se prostori odpirajo. In pred to žepno ali vhodnico so kamen zavalili ali naslonili, kedar so hotli grobovje zapreti. — Tudi je ondi blizo grob Caharijev, sina Barahijevega, ki je bil umorjen med tempeljnom in altarjem, in sicer vse s streho vred iz enega kosa skale usekan.

Omenim naj v tem kraju drugi mostič čez potok Cedron, s kterega, kakor izročilo pravi, je bil Kristus o prehodu v vodó veržen. Struga je gotovo izvirna, ker je gola skala in potok skorej ni mogel drugej teči. Po božno izročilo kaže ob strugi ali skorej v strugi znamenje Kristusovega kolena. Samo po sebi se vé, da enake povedke niso gotove in nimajo nobene zaveze, da naj jih kdo za res ima; vender pa romarju tako živi spominki prav dobro deajo. Tudi od tod sem nekaj kamničkov sam odbil in jih seboj vzel.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane, od sv. Jakopa. — k. „Danica“ je že povedala, da so fajmošter pri mestni fari sv. Jakopa g. Francišk Hrovat dobili službo v romarski hiši v Jeruzalemu, kakor so si že dolgo želeli. Preden so odri-nili čast. gospod v sveto deželo, so želeli še enkrat slovesno opraviti daritev sv. maše za svoje farmane,

med kterimi so živeli 21 lét, nekaj kot duhovni pomočnik in nekaj kot fajmošter. Ko ta glas počí po mestu, se zbere velika množica vernih v praznik oznanjenja B. Device Marije ob 9. uri k slovesni maši, katero so služili g. fajmošter z obilno asistencijo. Slovesnost je povikšala vojaška godba, in drugi umetniki, ki so prav lepo latinsko sv. mašo peli. Po maši so zapeli častiti gospod zahvaljeno pesem za vse dobrote, ktere je Bog njim in farmanom skazoval, in pred izpostavljenim sv. Rešnjem Telesom so opravili molitev za srečno popotvanje (Itinerarium); latinska pesem „Benedictus“ se je odpela in potem so dali blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom.

Popoldne ob dveh jih je spremilo do kolodvora veliko mestjanov, od koder so po železnici v Terst odri-nili. Vsi jim morajo spričevanje dati, da so bili mož reda, vestnosti in natančnosti. Šentjakopski cerkvi so dobili iz Rima imenitne svetinje ali ostanke mučenca Feliksa, omislili so cerkvi nov križev pot in mnogo drugih reči pri fari napravili; še pri odhodu so priporočevali farmanom skerbeti, da se podoba Matere Božje, ki je v cerkvi, postavi na očitni terg.*) — Bog daj gospodu srečno pot in veliko dušnega veselja v novem poklicu.

— Prečast. g. fajmošter Hrovat so pred svojim odhodom podarili semeniški kapeli svoje prav lepe mašne bukve, za kar jim semeniško vodstvo priserčno zahvalo izrekuje.

— Sinovi in hčere poslušajte tudi to-le, kar bi bili mogli še zadnjič omeniti. Bog je obljubil tistim, ki svoje stariše spoštujejo večno in časno srečo ter dolgo življenje na zemlji. Kako daleč pa tudi tisti utegne zabresti, ki se ne ravna po božji zapovedi, kaže nam žalosten dogodek od 15. p. m. Kvaterni petek so derle na vse zgodaj cele trume ljudstva na ljubljanski grad. Kaj je neki posebnega? Še-le 24 lét starega hudodelca iz Vipave peljejo na vislice, ker je ubil — svojo lastno mater. Strašna kazen, na stebru umreti; pa tudi strašno hudodelstvo, svojo lastno mater umoriti! Bil je nesrečni razuzdanega obnašanja, brezvernega življenja. — Kjer pa vere ni, tam vsako hudo moč dobi, zatoraj je tudi tega grešnika hudoba najprej storila postopača, potlej tatú in slednjič (17. svečana 1866) morivca lastne matere. Kakoršno življenje, taka smert.

— Pri g. Ing. Tomanu v Kravji dolini stoji dodelan spominek ranjc. provikarja v srednji Afriki, dr. Ignacija Knobleharja.

— Ravno je v tisku vezek „svetih pesmi“ Gregorja Riharja mlajšega, ki obsega pesmi M. B., mašne, obhajilne, eno za véliki teden: Sedem besedi Kristusovih na križu itd. Dobivale se bodo od 6. t. m. pri skladataelju samem v Ljubljani.

Slovstvo. Ravno so prišle na svitlo nove Šmar-nice, z napisom:

Sveti Jožef,

naš varh in pomočnik v življenju in ob smerti ali Šmarnice v čast Jezusu, Marii in sv. Jožefu, ki jih je pisal fajmošter na Dolenskem častivcem sv. Jožefa. Te prijetno sestavljene in lepo pri g. Blazniku natisnjene šmarniške in ob enem molitvene bukvice obsegajo najpred zverstoma šmar-nice vsih 31 dni. Vsak dan je najprej premišljevanje (iz življenja svete

*) Za podstavo temu prečastitemu staremu znamenju so pred nekimi leti naročili s sv. zemlje velik obdelani kamen, ki je prav z Oljske gore usekan. Na 4 ogle znamenja pridejo drugi čveteri varhi ali patroni ljubljanskih duhovnij. Nekaj reči je že v delu pri gosp. kamnoseku Tomanu. Znamenje bo kaj častitljivo, bode lepota mestu, in želeti je, da bi se kmali postavilo. Treba je pa, kakor se sliši, še kacih 6000 glđ. za stroške. Tudi kamnito leco dela Toman.

Deržine, obračano na življenje in s prav koristnimi nauki napolnovano); potlej nasledva zgled (kaka primerna dogodba); dalje: lilija sv. Jožefu v dar (sklep); potem molitev k sv. Jožefu, in molitev sv. Bernarda: „Spomni se itd.“ (vsaki pot za kak poseben dar), in k sklepu še: Šmarnica Marii v dar ali vaja za domá. Že to razverstenje kaže bogati zaklad naukov, spodbudovanj, molitev in dobrih sklepov, ki jih obsega vsak dan posebej; je pa tudi res delo prav lepo in primérno sploh razversteno in posamezno izpeljano, pripravno za šmarniške in drugotne premišljevanja, pa za splošno rabo, ker obsega v drugem delu tudi: Jutranje, večerne, mašne, spovedne in obhajilne molitve in pa križev pot. Za Slovence imajo te bukvice še sosebno veljavo, ker je sv. Jožef pri nas deželni patron, ker ga na Goriškem že od nekaj močno časté, ker na Štajerskem imajo oč. oo. Lazaristi romarsko cerkev sv. Jožefa, in pa ker je toliko Slovencev, ki imajo imé tega prečastitljivega svetnika. Ženskemu spolu v prid so molitve na zadnje razun najzadnjega premišljevanja vse tako vravnane, da jih lahko molita oba spola brez premetovanja čerk. Bodi torej „Sveti Jožef“ prav serčno priporočen ljubim Slovence, ki bodo gotovo tudi to leto z veliko gorečnostjo šmarniško opravilo obhajali. Dobivajo se v Ljubljani pri Kremžarji, Ničmanu in Gerberji, pa tudi drugod pri bukvarjih. Cena še ni določena.

Iz Vodice. —a—n. (Sad Smleškega misijona.) Danica je omenila v sklepnem popisu Smleškega misijona, da sad, kterege je ondotni sv. misijon obrodil, se vidi tudi v sosednjih farah, ktere so se vdeleževale Smleškega misijona. Jaz to vse poterdim. V resnici lep sad je obrodil ta vse hvale vredni misijon tudi v naši fari. O koliko spoved in sv. obhajil je vsako nedeljo. Še čez četert ure obhajajo vsako nedeljo pri zjutranji sv. maši, pa ne le ženske, kakor je bila do zdaj navada, temuč tudi veliko moških je vmes. V delavnikih jih prihaja veliko več k sv. maši in ob nedeljah pa zelo obiskujejo sv. križev pot. Celó ponočnjaki so se poboljšali in ne tulijo tako, kakor popred; do predpusta jih celo slišati ni bilo. Bog daj, da bi ostala ta pobožnost v naši fari! To bi bilo veselje viditi, toliki razloček mem družih fará, ki se niso vdeležile sv. misijona. O da bi le do konca stanovitni ostali, in da bi se še kterikrat zamogli vdeležiti kakega misijona. Oh kako potreben bi še bil drugim faram, ktere še ne vedó, kaj je misijon. Ljudje pa, kteri so vidili v Smledniku, kolika dobrota je za dušo, da se ogleda v zerkalu večnih resnic, si neizrečeno želé misijonov. Dušni pastirji, vi, ki ste duhovni očetje svojih farmanov, svojih duhovnih otrok, lomite jim kruh sv. misijona, po kterem tako željno roke stegujejo.

Boljšega prav gotovo nobeden duhovnik svojim ovčicam ne more dati, kakor če jim preskerbi sv. misijon.

Goriški postni pastirski list govori prav primerno o zmešnjavah našega časa, in pravi med drugim:

Na zunaj uživamo sicer mir s ptujimi vladarji, ali od znotraj cesarstva nam gospoduje zmešnjava in prepír. Naše cesarstvo je sestavljeno iz raznih narodov, kteri si pa, žalibog, med seboj nasprotujejo. Nobeden izmed njih noče drugemu pojenjati, vsak pa bi bil rad drugim gospodar. Tako razumejo oni enakopravnost.

Od kod li izvirajo te zmešnjave med narodi?

Vir tih zmešnjav je „pomanjkanje vere in gospodarjenje lastne pameti.“ Tisti namreč, kteri si prizadevajo, kraljestva ustanoviti, in popravljajo mednarodne pravice in deržavne razmere, hočejo vse to dognati le po lastni pameti, ktero vodijo dostikrat, ali večidel le pregrešni nameni, lakomnost in sebičnost, brez ozira na večne, verske resnice!

Tako daleč se še celo malikovavci zmotili niso. Njim je bila vera, akoravno kriva, „podlaga njih deržave in deržavne družbe.“ Zaničevavci vere pa so se kaznovali in iz deržave izganjali. In vender so bili paganski Gerki in Rimljani malikovanju vdani, ter so kristijane, kakor sovražnike bogov, potem takem tudi kazkor sovražnike deržave grozovito preganjali. Pri vsem tem so pa paganski narodi sredi svojega malikovavstva pripoznali, da „neka višja previdnost božja vlada deržave in njih prebivavce.“

Dandanašnji neverniki tudi preganjajo verne kristijane, toda ne zavoljo nevere, „ampak zavoljo vere;“ zaničevavcev vere pa ne kaznujejo, in jih ne izganjajo iz dežele; marveč ti smejo brez ovire svoje brezbožne nauke z besedo in pismom razširjati in napadajc brez vse vesti vero in verske naprave po časnikih, in bukvah v nezmerno škodo pravovernim dušam.

Sveti Oče papež se zastran tacega žalostnega stanú dandanašnjih časov zelo in zelo pritožujejo v raznih pastirskih listih in ogovorih, sosebno v ogovoru 29. oktob. pretečenega leta, v kterem govoré o žalostnih okolišnah, v kterih so verske naprave zlasti na Italijanskem itd.

Nato priporočajo darove za sv. Očeta in omenjajo, da je nadškofija od leta 1860 do 1866 darovala 6000 gl. Opominjajo pa, da naj verniki tudi z molitvijo podpirajo sv. Očeta.

Iz Rima, 21. sušca. (Brezbožni liberalizem in pa naša dolžnost.) Kaj pravite k temu-le glasu? „Med vsemi mnogimi in resnično velikimi nesrečami, ki so ubogo Avstrijo od leta tisuč osemsto in pet in petdesetega doletévale, nje ni večé, kakor da so Njih veličanstvo naš svitli cesar z Njih svetostjo, svetim Očetom Pijem IX rimskim papežem, „konkordat“ napravili. Da deržavni dolgovi čedalje veči prihajajo, da davki vedro le rastejo, tako da jih revno ljudstvo komaj več zmore, da naši papirnati denarji po ptujih deželah, kraljestvih in cesarstvih toliko zgubljujejo, da naši vojskovodji niso tako prebrisanih glav, kakor francoski ali pa pruski, da smo zadnjo kervavo vojsko s Prusom na Českem pri Sadovi zgubili; — vseh totih in še veliko družih nesreč, ki so naše cesarstvo zadele, je edino le „konkordat“ kriv!“

Tako so trobili in še dan današnji na sto in sto rogov trobijo vsi judovski, mavtarski in tako, akoravno po krivem, imenovani liberalni časniki po svetu. Kar pa taki časniki pišejo, to ponavlja dan za dnevom tisuč in tisuč žolčnih mavtarjev, zakletih sovražnikov naše sv. katoliške vere in cerkve, ki še dan današnji ravno to zahtevajo, kar je znani francoski Voltèr s svojimi zakletniki namerval, namreč, popolnoma zatreti sv. katoliško vero in cerkvo, ktere pravice konkordat ko postava brani; ker, kakor so ljudje te baže terdili in še terdijo, popred ne bo na svetu dobro, dokler ne bo „zadnji kralj za čreva zadnjega mašnika obešen.“ Kar je Voltèr s svojimi tovarši sejal, je sicer strašen — kervav sad obrodilo — ali na svetu za tega del vender ni nič boljše bilo, ampak še le veliko hujše, — kakor nam zgodovinske bukve pripovedujejo. Ob času francoskih po mavtarjih napeljanih prekucij so bili sicer francoskega kralja Ludovika XVI 21. jan. 1793 ob glavo djali in tisuč in tisuč pobožnih mašnikov neusmiljeno pomorili, tudi katoliška služba Božja je bila po vsem Francoskem vsled določbe narodnega konventa ali shoda 7. novembra 1793 prepovedana, cerkve ali razdjane ali pa svojega katoliškega kinča oropane in spremenjene v tempelne boginje „Pameti,“ ki se je pa tem ljudem naj bolj pogrešala. V Parizu, poglavitnem francoskem mestu, pa so že tri dni pozneje, to je, 10. novembra poseben praznik boginje „pameti,“ na ta način praznovali, da so neko znano nesramno žensko na slavni

voz posadili, njej božjo martro, podobo križanega Jezusa, pod noge djali, jo v slovesnem obhodu in spremljano od tadašnje naj više posvetne gosposke, od postavodajavcev in modrijanov, v poglavitno popred nadškofovo cerkvo peljali, tam na veliki altar postavili, pred njo poklekovali, jo s kadilom kadili, njej himne ali hvalne pesmi prepevali in rekli: „To je naš bog;“ — pa na Francoskem za tega del vender le ni dobro bilo. — Akoravno so bili ti sovražniki sv. vere in naše katoliške cerkve vsako katoliško službo Božjo ustavili, in novo nesramno malikovavstvo vpeljali, če so bili tudi svojega pobožnega kralja ob glavo djali, in katoliške pobožne mašnike ali iz dežele pregnali ali brez vsega usmiljenja pomorili; jim še vender vse to ni bilo zadosti, temuč da bi zadnji spominke na Jezusa Kristusa, Njegovu sv. vero in cerkvo iz Francoskega potrebili, so še celo koledar predrugačili. Léta in časov niso več šteli po Kristusovem rojstvu, ampak po začetku francoske republike, namreč od 22. septembra leta 1792, ki jim je bil prvi dan njihovega pervega leta. Ta koledar ni več poznal tednov ampak le dekade, na mesto nedelje so zapovedali vsaki deseti dan od dela prenehati, da si ljudje in živina počije, ne pa zato, da bi se Bog častil, ki ga niso spoznali, temuč ki so bili celo postavili, da se v Boga verovati ne sme, češ, da ga ni. — V koledarju ni bilo več svetnikov namalanih, ampak voli, krave, in druga živina itd. —

Po tem takem na Francoskem tedaj ni bilo konkordata, ni bilo klerikalizma, in ni bilo ultramontanizma več; katoliški mašniki več niso mladine po šolah učili, in tudi cerkva nikakega premoženja več imela ni, in človek, ki sliši dan današnji strastno in resnično peklenško vpitje vseh judovskih in mavtarskih časnikov, kakor tudi mavtarjev, tihotapcev, pa mestnih in teržanskih vrešečih, akoravno nevednih filistrov, zoper konkordat, zoper mašnike, zoper posvetno papeževo oblast, zoper šege in navade naše sv. katoliške cerkve, zoper duhovski vpljiv po šolah, zoper cerkveno premoženje, sploh zoper vse, kar je katoliškega, in tedaj še celo zoper našo sv. katoliško vero, — človek, ki to sliši, bi utegnil misliti, da se je ob času take francoske prekucije ljudstvu moglo tako dobro goditi, kakor še nikdar popred ne, in da je bila nastopila resnična doba pravega liberalizma, ali prave prostosti za vsakega človeka brez izločka. Pa kdor bi tako mislil, ta bi se strašno motil! Kajti, liberalci lažnjivega imena, časniki, mavtarji, in drugi brezbožni postopači po mestih, terjih in tu pa tam že tudi po vaseh v teh zadevah nikdar svoje lastne misli nimajo, njihova glava je preveč plitva, in so se tudi kaj malo v mladosti po šolah naučili; — oni v teh rečeh vedno le to strastno ponavljajo, kar so v kakem strupnem časniku brali, ali pa slišali od koga družega, ki ga za „aufgeklärt“ ali bistrega imajo; sami pa niso zmožni pri svojem „čajmeku“ prevdariti, jeli to tudi res ali mogoče, kar so slišali. Oni prostost samo le za sebe tirjajo, drugim pa nje nikdar ne privoščijo. Oni tožujejo in vpijejo, da jih katoličani tlačijo, da se jim njihove pravice kratijo, in s čim? S postavami, ki prepovedujejo žaliti katoličane, njih vero, cerkev in duhovnike; ki branijo, da naj se katoličanom in njih cerkvam, za ktere bi drugač potem katoličani sami skerbeti morali, premoženje ne pograbi, in se ne preseli v žepe lakomnikov, judov, bogatinov itd., v katerih je že tako toliko sto in sto milijonov s kervavimi žuli zasluženih goldinarjev katoliških deržavljanov spravljenih. Oni se nesramno lažejo, da se s tacimi postavami razvitek blagostanja deržavnega zadržuje itd. To pa tako dolgo počenjajo, dokler tacih postav ne odpravijo. Berž pa ko so jih odpravili, to se pravi, kakor hitro so oni gospodi v deržavi postali, dajejo postave, ki katoličanom vse,

še bistvene pravice jemljejo, ki jih liberalcem na milost in nemilost sužnje podveržejo. — Kdor mi tega ne verjame, naj pogleda v bukve zgodovine, in posebno v bukve zgodovine francoskih prekucij, in prepričal se bode v svojo lastno srečo, da imam prav. (Konec nasl.)

Iz Amerike, in sicer iz Krov-Vinga, prišejo preč. misijonar gosp. Pirc 12. sveč. 1867, da so vsi obloženi z misijonskimi in drugimi opravili, k čimur se pa pridružuje še silno hud zimski mraz, da se jim persti kerčijo. Nato pristavljajo: „Ker sem že par mescev bolehen, in me huda bolečina na persih nadlega, ki sem si jo s padcem čez neki brun nakopal, sem mógel več del v Krov-Vingu ostati in le bližnje misijone v okrogu opravljati ter sem tudi veliko bolnikov oskerbel in ozdravil. Sedaj pa se pričenjajo voljniji dnevi ter se spravljam brez nevarnosti na odhod tudi v daljniji misijone med nevernike. V pretečenih 10 dnéh namreč sem dobil vabila od treh divjih poglavarjev, da naj k njim v misijon pridem; sklenil sem torej, precej jutri odriniti z ljubim svojim misijonskim namestnikom (vikarijem) preč. gosp. Nacetom Tomazinom tri dni deleč. Odmenjeni misijon med neverniki Makvo-Minesing, pa tudi Red-Lake, 7 dni deleč, se morata na poznejši čas odložiti. Od časa do časa pa se vender kateri naju v Krov-Ving verne, da opravlja Božjo službo, bolnike oskerbi; pa tudi, da pripelje živeža, pisma, časnike. Moj goreči vikarij č. g. Tomazin je zmiraj prav zdrav in močen, in napravlja se za dobrega misijonarja.

Lani enkrat ste me prašali, kako bi se ložej cerkvene obleke pošiljale v naš indijanski misijon? To bi se varniše zgodilo po zanesljivih izselcih v Ameriko, kakor pa naravnost po pošti, ker se silo velika poštnina tirja in roba je v večji nevarnosti zastran tatvine, kakor pa v rokah dobrih kristjanov.

To leto moram v Krov-Vingu novo cerkev postaviti, ker stara je premajhna in močno poškodvana. Pa tudi v družih indijanskih misijonih bi bilo zelo zelo potreba kake 3 kapele narediti. K temu mi manjka vsih priprav, torej bi mi bilo prav vstreženo s cerkvenimi napravami, ako bi se mi jih kaj poslalo.“

Poslednjič naznanujejo še posebno željo in prošnjo, da bi se kaka dva duhovna iz Kranjskega njim v pomoč v indijanski misijon podala. Samo pričujoča dva sta jim premalo za osem pričetih indijanskih misijonov in več belih občin.

Hudobna mačoha.

(Pravljica iz Slovenskih goric.)

Premilo večerni zvon zvonil,
Da dalječ v deželo glas leti;
Storjeno je delo, končan dan,
Povzdigni k Bogu serce, kristjan!

Že matere spravljajo si spat
Deteta svoja, svoj zaklad;
Jih angeljcem priporočajo,
In s svetim križem prekrižajo;

So matere preskerbne vse,
Le mačoha edina ne,
Prav jezno mati pisana
Otroka kolne in godernja:

Zakaj bi ga prekrižala,
Ki nisem porodila ga,
Ki rada rada ga oddám,
Če prišel ponj bi zlodej sam?“

Pa pride enkrat lovec mlad,
Sam zlodej od peklenških vrat,
„O ti preljuba mačoha,
Prodaj mi svojga sineka!“

Po denarje hitro segla je,
In dala otroka mu v roké:
„O kako se pač veselim,
Da pastorča se zdaj znebim!“

Z otrokom zlodej je odšel,
In tako si gredoč zapel:
„Dans nesem tebe, fantič mlad’,
Po mačeho grem drugikrat.“

Pa sreča ga medpotoma
Detetov oče in vpraša ga:
„Čuj, kakšen neseš lovec mlad,
Si v beli ruhi tu zaklad?“

„Jaz nesem si prekrasen sejm,
Pa kakšen, tebi ne povém!“ —
„Če ne poveš mi z lepega,
Pogledal bom ga siloma.“

Ko oče ruho je odkril,
Se je prestrašil in zavpil:
„Naj Bog te kazni, hudobnež ti,
Da mojega sina ukral si mi!“

„Ne, sina nisem ti ukral,
Sem materi zanj dnarja dal,
Če vzameš mi moj žlahtni sejm,
Nazaj po tvojo ženo grem!“ —

Otroka mu je oče vzel,
Pa zlodej je po ženo šel:
„O ti preljuba mačoha,
Hajd v pekel, mesto pastorka!“

„In če pustiš mi sineka,
Ljubljénca mojega sercá,
Le idi s hudobno materjo,
Če pojdeš ravno v pekel ž njo!“

Enako strašno in hudó
Bo z vsako vranjo mačoho,
Ki svoje pastorče čerti,
In zlodju v roke jih želi.

Gomilšak. *)

Kaj je kej novega po domačem in tu- jem svetu?

To je novo, da sedaj bo treba druge reči malo na stran djati in na dobro velikonočno spoved misliti. Goreči domorodci, zmerni domorodci, in nezmerni nedomorodci, vsi so marsikaj grešili, temu in unemu so se moribiti izmuznile besede ali djanja, ki jih vélika postava keršanskega domorodstva ne more poterditi. Treba se bo spovedati in poboljšati. Naj huji nasprotniki si bodo mogli odpustiti, da bode tudi Bog njim odpustil.

Toda možje, ki se s tacimi rečmi pečajo, so veči del učeni, olikani, dostikrat poslanci, ali celo modrijani, pisatelji itd.: ali je treba tudi takim spoved opraviti?

Ravno tako, kakor drugim, in ker so modri, učeni, bodo vedili tolikanj bolj, kaka dolžnost je to in kolika potreba. Sej še neumni in sicer hudobni modrijani ali filozofii so dostikrat spoved preslavljali kakor eno naj lepših in naj častitljivših naprav.

„Ali je to mogoče?“

Ne le mogoče, ampak tudi resnica. Voltêr n. pr. pravi: „Menda nobene koristniše naprave ni, kakor spoved; kaj pa, da veči del vse ljudi ako so hudo grešili, vest peče; ako je kaj na zemlji, da bi jih utolažilo, je le misel, da se zamorejo z Bogom in sami seboj spraviti.“ Drugej pravi: „Sovražniki rimske cerkve, ki so se vzdignili zoper toliko potrebno napravo spovedi, so blezo ljudem vzeli naj močnejšo berzdo zoper njih skrivne pregrehe.“ Enako hvali spoved Mormontel, Ceruttis, iskreni prijatelj Mirabeau-ov, in veliko družih.

„Zakaj se pa filozofi sami niso spovedovali, ko so tako lepo o spovedi govorili?“

Kdo pravi, da ne? Skorej vsi so se spovedovali, in ako so kateri po veliki nesreči v življenji to dolžnost zanemarili, so to gorko obžalovali in spovedali so se na smertni postelji, ali saj želeli se spovedati. Tisti slaboglasni Voltêr pravi v nekem dopisu, ko je bil v Maisons-u l. 1724 bolan, da se je bil župniku ali fajmoštru spovedal. Pozneje se je zopet spovedoval v neki bolezn na Nemškem. Taisto leto, ko je bil umrl, je v nekem pismu terdil, da se je čast. očetu Gauthier-u spovedoval, in v tem pisanji je Boga in ljudi za odpušanje prosil zavoljo pohujšanja, kterege je delal.

„Kako pa, da se Voltêr v zadnji bolezn ni spovedal?“

Vse tako kaže, da je bil Voltêr eden tistih nehvaležnih grešnikov, ki na milost Božjo grešé, spovednika išejo le samo v smertni nevarnosti, velikonočno spoved pa opuščajo, in tudi kadar se iz bolezn skolehajo, so ravni taki, kakor so bili poprej, ali pa še zanikarniši, zopet ne grejo k spovedi razun v smertni nevarnosti, in tako se milosti Božje nevrredni storé. Voltêrov zdravnik, protestant Tronchin, pravi, da je umrl ta človek v naj strašnejšem obupanji, in da bi bilo želeli, naj bi bili pričujoči vsi nevrédniki iz Pariza, ter naj bi se bili zgledovali nad njim. Njegovi prijatli so mu

na vse zadnje to neusmiljenje storili, da duhovna še k njemu pustili niso.

Tudi Toussaint modrijan je bil v svojih zdravih dnevih bukve spisal zoper katoliško cerkev. Pred smertjo 1788 pa je svoje zmote očitno preklical in z njimi vred vse pohujšanje, ki ga je bil s pisanjem raztrosil, in prejel je svetosti za umirajoče z vsimi znamenji pravega skesanja. V dan pred smertjo pa je sklical prijatle in v pričo njih je govoril te-le besede svojemu sinu, ki je imel takrat kaci 16 lét: „Moj sin, poslušaj in pomni, kar ti rečem. Jaz moram sedaj pred Boga stopiti in odgovor dati za vse svoje žive dni; hudo in veliko sem ga žalil, in potreben sem njegovega usmiljenja . . . Z obnašanjem, ki je bilo malo po veri, in s preveč posvetnimi nauki sem tebi pohujšanje dajal: ali mi odpustiš? boš-li storil, kar je treba, da mi Bog odpusti? ali se boš prijel drugačnih načel, kakor so tiste, kakoršnih sem te jaz učil? Pomni dobro poznih naukov, ki ti jih dajem ta trenutek, moj sin! Boga, ki ga bom sedaj prejel in pred katerim bom kmali stal, vzamem na pričo: ako sem v svojem djanji, govorjenji, pisanji, le malo keršanskih misel razodeval, da tega nisem delal iz prepričanja, ampak iz boječljivosti pred ljudmi, iz prevzetnosti, da bi takim in takim ljudem dopadel. Poklekni, moj sin, zedini svojo molitev z molitvami oseb, ki me slišijo in tebe vidijo: obljubi Bogú, da si boš te moje poslednje nauke v prid obračal, in priserčno ga prosi, da mi moje grehe odpusti. (Thibault, Mes souven.)

Kratke naznanila. Prusija se za na morje z neizrečeno naglico pripravlja. Kaj neki namerja? — Na Španjskem, kakor je znati, bodo puntarji tako dolgo rogovilili, da bodo vlado prekucnili. Gerdi mavtarji so namerili na vse katoliško in na katoliške prestole. Časi so res nevarni. — V Pragi vsled stiskanja mesto samo 6 namesto prejšnjih 10 poslancev pošlje v zbor. Po Moravskem so se godile volitve pod tolikim tiskom, da se neki zbirajo prigodki in se bode „Memorandum“ poslal do svitlega cesarja. („Posel“ in „Zkft.“) — „Volksfrd.“ veliko piše, kako namerjajo nekteri prevzetni Madjari keršanski nauk čisto iz šol spraviti; k temu pa judom Eötwös obeta vse mogoče blagre; v kratkem se ima v vradnijo bogočastja tudi neki jud sprejeti itd. — Pri kronanju svitlega cesarja za ogerskega kralja, ki bode mesca majnika, bo več cesarjev in kraljev pričujočih. Pruski in talijanski kralj se hočeta po kraljevičih dati namestovati. Zakaj bi pa ne prišla sama? — „Narodni listy“ pišejo, da so poljski poslanci sklenili, priti v državni zbor s protestom, ki bode obsegal vse nabadke opušene adrese. — Minister Beust pojde, povernivši iz Pešte, na češki zbor, ker je ondi poslanec izvoljen. Rusija zmiraj dalje gre zoper ubogo Polonijo. Ces. ukaz je odpravil tudi poljski državni svét.

Alfons Ratisbon, čigar spreobrnjenje z judovstva je bilo l. 1842 veliko zgledovanje napravilo, je bil 11. sušca v Pragi, potlej na Dunaju o svojem popotvanji v Jeruzalem. Prišel je namreč s Francoskega, kamor je bil šel svojo bolno sestro obiskat. —

Zoper razkolništvo. V nadškofijstvih rinokolin-skem, vratislavskem, poznanski in hlumskem se po vsih duhovnijah opravljajo molitve, da bi se Bog milostno ozerl na Cerkev, ki je na Ruskem tako hudo zatirana.

V Amiens-u na Francoskem je bila nedavno prslavna cerkvena slovesnost, namreč spomin na mučeniško smert škofa Daveluy-a, ki je bil v tem mestu rojen, véliki petek 1866 pa je v Koreji življenje dal za sv. vero. Pričujočih je bilo 5 vikših škofov, 12 škofov, 4 apostoljski pronotarji, vse amiensko duhovstvo, vse prebivavstvo tega mesta in sile ljudstva z okroga itd.

*) Tudi v šestem listu „Zg. Danice“ natisnjena pesem „Beračeva kletev,“ je pravljica s Pohorja. Pis.

Slovesno sv. mašo je opravljaj apostoljski poročnik iz Pariza, nadškof i. p. Chigi, slovesni govor pa je imel genevski škof Mermillod. Ulice, po katerih je šel obhod pred službo Božjo, so bile preslavno ozališane z zalimi oboki vmés, na katerih so sijali primerni napisi. Taki obok je bil tudi pred rojstno hišo škofa mučenika, ktere ga oče in mati sta bila pri slovesnosti pričujoča, in vsih pričujočih oči so se na nju ozirale. (Blah.)

Iz Trapezunda se sliši, da so ondi že kristjane morili. Ena prvih potreb je ta, ako bi se mislili res s Turčinom rovati in ga iz Evrope spravljati, da naj bi kristjanom po vsem Jutrovem poprej naznanili, da naj beže iz turških okrajn v keršanske dežele; ako ne, gori jim! —

Méd in Pelin.

Dvoboji in samomori. Na Dunaju se dan na dan slišijo ostudni samomori, ki so naj nesramniši djanja sfiženega človeštva, ktero s svojim Judeževim početjem pekel napolnuje. Tudi dva rameno pjijoča dvoboja sta se zgodila v kratkem času. Čezmerna in večstranska slovesnost, s kakoršno je bil undan na boju ubit pokopan, obilno razodeva, kako in kaj je z Dunajem v verskih okolišinah. Zraven tega, da tudi dvobojci, kakor samomorivci, gredo v stanu smertnega greha skoz smertne vrata v svojo večno sramoto in nesrečo, je dvoboj že sploh eno naj bolj potepinskih djanj, ker dvobojniki so zanikarniši kakor pa kmetiški robavsi, ki se s kolmi, kamni, manjkraj z nožem mašujejo nasproti, ako je kateri razžaljen. Božji začetnik naše vere je učil, da se mora razžalniku odpustiti in zanj moliti; ne pa ga dreti in streljati, kakor napihneni junci dvobojci počenjajo. Za beriče in rabeljne dahomejskega kralja naj se vdninajo taki faloti, ki v tem časti išejo, da bližnjega mesarijo.

Iz Ljubljane. Pri bivših volitvah je domača stran pri vsim nezmernim natezanji druge strani vender zmaga. Ta zmaga je imenitna in veliko pomenljiva. Da so uni nektere glasove v zboru pridobili, je storil goli naključek. V Kočevji imajo le za 3, v Novomestu za 4 glasove večine. V Postojni je razloček večji, pri kterem pa politika nima še toliko zasluge, kolikor je čer nega za nohtom. Sicer domorodni in spoštovani Verhničani so iz poštenih vzrokov vdani svojemu kandidatu, pa gotovo ni tako zopernaroden, kakor bi nekteri radi.

Ljubljančanom domorodnim je za malo glasov med tolikimi zmago zaigrala nemarnost, zajčja dlaka, pa boje odveč „svobodoljubno“ žuganje nekterih mož od cvenka, kateri rezno tirjajo, da naj jim rokodelci tudi z jezikom služijo in ne le z rokami, če ne, pa je po njih zaslužku. Terorizem, tu ali tam, ne veljá. Take-le so volitve:

Dr. Jan. Bleiweis s 87 glasovi, Fid. Terpinc 85 gl. zoper J. Sevniga (2 gl.) in Koširja (1 glas). — Izmed 612 glasov dobila sta dr. K. Wurzbach 324 dr. Kaltenegger 313, dr. Toman 299, dr. Klun 284 glasov.

Kupčijska zbornica dr. Toman in dr. Kluna.

Iz Kranja. Bar. Ant. Zois in stolni prošt Ant. Kos sta izvoljena enoglasno zoper Urbantschitsch-a.

Iz Radoljce čez Teržič. Izvolj. L. Pintar s 50 gl. **Iz Postojne.** Dek. Grabrijan s 40 glasovi med 45 volilci.

Iz Postojne. Dr. Kosta in Koren z 91 glasovi med 93 volilci.

V Trebnem so ivoljeni: Santo Treo s 112, grof Barbo s 108, in fajmošter Tavčar s 105 glasovi.

V Kranji izvoljen Leop. Jugovic s 107 zoper vit. Höffern-a.

V Černomlji izvoljen M. Kramarič s 54 glasovi od 55 volilcev.

V Teržiču izvoljen dr. Prevec s 107 glasovi zoper (101 glas) dr. Gauster-a.

V Postojni izvoljen Obreza s 183 zoper (107 gl.) bar. Šloisnika.

V Idrii Ant. vit. Gariboldi izvoljen (6 gl. več.).

V Novem mestu dr. J. Suppan s večino 3 glas. zoper L. Ravnikarja.

Mesto Kočevje Jan. Kozlerja s 44 glas. zoper 40 Fr. Sovana.

Okolica Kočevska izvolila L. Sveteca, Petra Kozlerja z 47 glas. zoper Kromerja in Benedikterja, ki sta dobila 36 glasov.

V Kamniku dekan Toman.

Vélikih posestnikov so ti-le poslanci: bar. O. Apfalter, grof Coronini, poglavar v Solnigradu, Dežman, Kromer, pl. Langer, gr. Margheri, bar. Rastern, Fr. Rudež, dr. Savinšek, gr. Hiac. Thurn.

V Gradcu, 27. sušca. *G.* Iz Maribora slišimo glas o žalostnih prigodkih. Ko so namreč izdali mil. knezof pastirski list, v kterem povdarjajo, naj bi se ne ločila cerkva od šole, začnejo tamošnji „kulturonosci“ podpisovati v svoji kazini berzno peticijo, naj bi se otela šola iz verig cerkve! Skorej v istem času primeri se dogodba, — dobra ilustracija k ovi demonstraciji, — ktere iz vzrokov dostojnosti omeniti ne smem, ki pa ni le nekristjanska, ne le nečloveška, ne le živinska, ampak tudi: vražja! Dokaz nam je, kam spravi človeka „kultura“ brez vere! Bog nas je obvari!

Čehi so premagani pri volitvah vélikih posestnikov in zgubljenih je 54 glasov; postavili pa so protest. Tudi Moravci bojo javalne kaj opravili.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. V pokoj sta prestopila gg.: Val. Ravnikar, Rudnik je razpisan 28. sušca; in Andr. Potočnik, ter so Mošnj razpisane 27. sušca.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Neimen.: križ. za 2 gl. 12 kr. st. d. in prosi blagoslova za srečno zadnjo uro; za mater ravno toliko: za ljubo zdravje in srečno zadnjo uro; — za sestro tudi 1 tol. za 2 gold. st. d.: za milost spreobrnjenja. — Neka žena, križavec za 2 gl. 12 kr. st. d. in prosi blagoslova za zadnjo uro. Neimenovan duhoven, križavec za 2 gl. 12 kr. st. d., prosi za blagoslov za srečno zadnjo uro. *G.* L. St. 1 gold. v dober namen, za uslišanje molitve, odpušanje grehov in srečno zadnjo uro. Neka oseba 3 dvajsetice, proseča blagoslova za odpušanje grehov in srečno zadnjo uro. *G.* d. J. R. 15 gl. ter prosi sv. Očeta blagoslova zase in za ovčice. Z Dobovca 1 vel. terdnjak, 1 dvajset. in 2 st. petici s pristavkom: „Benedicite!“ — S Kolovrata 19 gl. 46 kr. 2 vel. tol., 1 dvajs. in 2 po ¼ gl. s pristavkom: Na zemlji zdaj odveč krivica vlada, zato pa Vas, sveti Oče! ropar brez skerbi napada. Ali nazadnje Božja bo pravica se skazala; to jo občutijo verni sinovi in zveste hčerke Kolovraške fare in Vam, sveti Oče! v pomoč kakor tudi v znamenje verne vdanosti pošljejo s svojima dušnima pastirjema ponižen dar, ter prosijo: Sprosite nam, preljubeznjivi Oče, nebeški blagoslov, sveto čistost, in srečno zadnjo uro. — Gospa E. P. iz Teržica 1 tolar za 2 gl.; njena kuharica 1 sr. dvajsetico; *M.* iz Teržica 1 sr. dvajset. — Blogovška fara daruje 18 gold. avst. v. sv. Očetu ter jih prosi za nje moliti. — Keršenica 50 kr. in prosi blagoslova za živo vero, terdno upanje, gorečo ljubezen. — *M. V.* križavec za 2 gold. 12 kr. st. d. s pristavkom: Sv. Oče! sprositi mi srečno zadnjo uro. — *G.* Martin 2 gl. sr. za sv. Očeta Pija IX z vošilom: „da bi sv. Cerkev kmalo bila rešena svojih sovražnikov!“ — Neki mož 6 gl. po *g.* K. Heidrihu.

Za afrik. mis. Iz Vogelj 3 gold.

Za misijone sploh. Neka pobožna 2 tol. po 2 gl., 1 križavec za 1 gold. 6 kr. st. d., 2 gold. srebra in 9 dvajsetic.